

УДК 373.5.013:005.591.1

© Дейниченко Г. В., Дейніченко Т. І., 2025.

<http://orcid.org/0000-0002-1016-133X>

<https://orcid.org/0000-0003-4117-1503>

<https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.08>

*Г. В. Дейниченко,
Т. І. Дейніченко*

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США, ПІВНІЧНОЇ ТА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ

Стаття присвячена аналізу використання активних методів навчання студентів у провідних університетах США (Бостонський, Корнельський, Делаверський, Вермонський та деяких інших), Північної і Західної Європи (Велика Британія, Німеччина, Франція, Швеція). Підкреслено, що в сучасних умовах важливе значення для ефективного розвитку освіти в Україні має використання педагогічно цінного зарубіжного досвіду організації освітнього процесу в ЗВО та застосування активних методів навчання.

За переконанням учених, методи активного навчання та викладання охоплюють як традиційні класичні методи (розмова, відповіді на запитання, обговорення), так і сучасні – тематичне дослідження, моделювання, мозковий штурм тощо. З'ясовано, що до популярних методів активного навчання студентів в університетах США, Північної та Західної Європи належить інтерактивна лекція, що передбачає виконання коротких завдань, таких як опитування, постановка запитань та здійснення швидких записів, що надають студентам можливість взаємодіяти з матеріалами, які нещодавно розглядалися на занятті.

Установлено, що методи навчання студентів в університетах США можуть суттєво відрізнятися в різних штатах, оскільки система американської освіти децентралізована. Незалежно від цього, існують певні поширені методи і стратегії навчання, які часто використовуються в університетах Сполучених Штатів Америки, а саме: навчання на основі лекцій; навчання на основі проєктів; кооперативне навчання; перевернуте навчання; метод Сократа; навчання на основі дослідницького підходу та деякі інші.

Проведене дослідження надає підстави засвідчити, що в університетах Північної та Західної Європи широкого використання набули такі методи активного навчання, як проєктне навчання, кейс-стаді, тренінги, рольові та ділові ігри, мозкові штурми, дебати і круглі столи, де студенти мають можливість не тільки обговорити, але й вирішити існуючі проблеми в команді.

Установлено, що до активних методів навчання у найстаріших університетах Великої Британії належать тьюторіали (індивідуально-групові заняття, що проводяться тьютором для невеликої групи студентів).

Ключові слова: метод, заклад вищої освіти, активне навчання, студент, Північна Європа, Західна Європа, США.

Deinychenko G. V., Deinichenko T. I. Use of active teaching methods for students at universities in the United States, Northern and Western Europe. The article is devoted to the analysis of the use of active teaching methods at leading universities in the United States (Boston, Cornell, Delaware, Vermont, and some others), Northern and Western Europe (Great Britain, Germany, France, Sweden). It is emphasised that in modern conditions, the use of pedagogically valuable foreign experience in organising the educational process in higher education institutions and the application of active teaching methods are of great importance for the effective development of education in Ukraine.

According to the researchers, active learning and teaching methods include both traditional classical methods (conversation, answering questions, discussion) and modern ones – thematic research, modelling, brainstorming, etc. It has been found that interactive lectures, which involve short tasks such as surveys, asking questions and taking quick notes, are among the popular active learning methods used in universities in the United States, Northern and Western Europe, giving students the opportunity to interact with the material that has been covered in class.

It has been established that teaching methods at US universities can vary significantly from state to state, as the American education system is decentralised. Regardless, there are certain common teaching methods and strategies that are often used in universities in the United States, namely: lecture-based learning; project-based learning; cooperative learning; flipped learning; the Socratic method; research-based learning; and several others.

The study shows that universities in Northern and Western Europe have widely adopted active learning methods such as project-based learning, case studies, training sessions, role-playing and business games, brainstorming, debates and round tables, where students have the opportunity not only to discuss but also to solve existing problems as a team.

It has been established that active learning methods in the oldest universities in the United Kingdom include tutorials (individual and group sessions conducted by a tutor for a small group of students).

Keywords: method, higher education institution, active learning, student, Northern Europe, Western Europe, USA.

Вступ. Показник якості підготовки фахівців у закладах вищої освіти виступає одним із найважливіших показників наукового, технічного та економічного розвитку країни. З огляду на це, вдосконалення якості освіти є провідним завданням будь-якої країни світу. Розв'язання зазначеного завдання вимагає реформування як змісту і структури вищої освіти, так і

вдосконалювання традиційних та запровадження нових форм і методів навчання. Виходячи з цього, Україні доцільно вивчати досвід провідних країн світу, зокрема Північної та Західної Європи, Сполучених Штатів Америки щодо використання у ЗВО активних методів навчання студентів.

Вивченню зарубіжного досвіду підготовки фахівців взагалі та у ЗВО зокрема присвячені дослідження Н. Абашкіної, Н. Авшенюк, Т. Данилишиної, Н. Карпенко, Л. Козак, Т. Кучай, В. Луначека, Л. Пуховської, С. Сисоевої та інших науковців.

Мета та завдання. Узагальнити досвід Сполучених Штатів Америки, Північної та Західної Європи щодо впровадження активних методів навчання в університетах.

Методи дослідження. У статті використано загальнонаукові методи дослідження, такі як: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення. Це дозволило проаналізувати та узагальнити досвід провідних країн світу щодо використання активних методів навчання у закладах вищої освіти.

Результати. Вивчення науково-педагогічної літератури свідчить про те, що в університетах як Північної й Західної Європи, так і Сполучених Штатів Америки широке використання сьогодні отримали активні методи навчання. Взагалі, активне навчання стосується будь-якого методу, який залучає студентів до освітнього процесу. Використання активних методів навчання студентів підвищує їхню успішність та знижує рівень невдач (Theobald & et al., 2020).

Освітні дослідження останніх десятиліть показали, що студенти запам'ятовують більше матеріалу курсу, коли методи активного навчання правильно впроваджуються в освітній процес ЗВО (Freeman & et al., 2014).

Крім того використання методів активного навчання зменшує розрив у навчанні та досягненнях для маргіналізованих студентів (меншини, нетрадиційні студенти, особи з низьких соціально-економічних районів тощо) (Theobald & al., 2020). Студенти часто наголошують на більш позитивному ставленні до курсів, які включають певний рівень активного навчання (Barkley, 2009).

За слушним переконанням науковців, методи активного навчання та викладання включають як традиційні класичні методи, такі як розмова, відповіді на запитання, обговорення, так і сучасні методи: тематичне дослідження, моделювання, мозковий штурм тощо. За словами Н. Чобану, все традиційне не є застарілим, і не все нове завжди підходить. Активне навчання та викладання можуть успішно поєднувати традиційні та сучасні методи (Ciobanu, 2018).

Одним із популярних методів активного навчання студентів в університетах США, Північної та Західної Європи виступає інтерактивна лекція, яка включає короткі завдання, такі як опитування, запитання та швидкі записи, що надають студентам можливість взаємодіяти з матеріалами, які щойно розглядалися на занятті (або на попередній лекції).

Основними перевагами таких лекцій є те, що вони достатньо прості для впровадження та включають різноманітні завдання, які в подальшому можна досліджувати та інтегрувати в курс (Reed, Rimel & Hallett, 2016). Крім того, використання в освітньому процесі ЗВО інтерактивних лекцій сприяє збільшенню відвідуваності занять студентами порівняно з традиційними лекціями (Active Learning Strategies for Interactive Lecture, n. d.).

До активних методів навчання студентів у вищій школі як США, так і Північної й Західної Європи належать: розмірковування в парах, опитування, взаємне навчання, проведення тематичного дослідження, групове вирішення проблем, дискусії, дебати, експерименти та інші (Active Learning, n. d.).

Зокрема, в університетах США передбачається залучення студентів до навчання через такі види діяльності, як: дискусії, вирішення проблем, групова робота, проблемне навчання, тематичні дослідження та перевернуті класи.

З метою формування навичок комунікації та організації взаємного навчання проводяться дискусії у малих групах, на яких студенти активно обговорюють окремі теми та питання.

До методів активного навчання студентів в університетах США також належить так званий метод – подумай-поділись, коли викладач ставить питання, студенти думають індивідуально, об'єднуються в пари, щоб обговорити свої думки, а потім діляться ними з аудиторією (Martella, Schneider, O'Day & Karpicke, 2024).

Одним з ефективних шляхів навчання студентів у американських університетах вважається проведення тематичних досліджень. Студенти аналізують реальні проблеми та пропонують рішення, які можуть включати групову роботу та презентації.

Великою популярністю серед викладачів закладів вищої освіти користується таке навчання, що орієнтоване на певну проблему. З метою розв'язання складної проблеми, розвитку критичного мислення та формування навичок вирішення проблем, студенти працюють разом, часто з розподіленими ролями.

До популярних методів організації активного навчання студентів Сполучених Штатів Америки, як уже було зазначено, належить і метод перевернутого навчання, яке передбачає, що студенти взаємодіють з лекційним

матеріалом поза аудиторією (наприклад, через відео), а час на заняттях використовується для розв'язання практичних завдань та вирішення проблем.

Доцільно також підкреслити, що методи викладання в університетах США можуть суттєво відрізнятись, оскільки система освіти децентралізована, а ЗВО мають певний рівень автономії у виборі методів навчання. Однак існують деякі поширені методи та стратегії навчання, які часто використовуються в університетах США, як-от: навчання на основі лекцій (при використанні такого методу викладач представляє інформацію студентам усно, часто використовуючи наочні посібники, такі як слайди або дошки); навчання на основі проєктів, коли студенти працюють над реальними проєктами або проблемами (зазначений метод сприяє розвитку критичного мислення, успішному розв'язанню проблем та співпраці); кооперативне навчання: студенти працюють у групах або парах для виконання завдань або вирішення проблем (такий підхід сприяє командній роботі, комунікації та навчанню однолітків); перевернуте навчання; метод Сократа, що передбачає надання студентам низки запитань для стимулювання критичного мислення та дослідження складних ідей; навчання на основі дослідницького підходу: студенти ставлять запитання, вивчають теми та проводять наукові дослідження (це сприяє допитливості та самостійному навчанню) (Aflalo, 2018; Canning & et al., 2019; Ніер, 2000).

Тематичні дослідження та проєкти проблемного навчання – це, по суті, розповіді про реальну проблему, які залучають студентів до прийняття рішення. Доцільно також наголосити на тому, що масове використання зазначені методи навчання отримали в Бостонському та Корнельському університетах. Делаверський університет має репозиторій протестованих проєктів, які при бажанні можна дослідити.

Взагалі, навчальний процес в університетах побудований таким чином, щоб студенти активно ставили питання та критично оцінювали матеріал, а не просто запам'ятовували його. Відносини між викладачами та студентами в американських університетах, як правило, неформальні. Викладачі часто доступні за межами аудиторії. Це дає можливість студентам обговорити будь-які проєкти або теми, які розглядалися на заняттях.

Організації успішного навчання студентів в університетах як США, так і Північної та Західної Європи сприяють і застосування «хвилинних» робіт, використання технологій реагування, паузи, залучення методу проєктів, організація дослідного навчання, методи симуляції та рольові ігри (John, Wiley, Sons, Chuang, Martin & Lin, 2021).

Наприклад, швидкі записи, які спрямовані на допомогу студентам щодо закріплення та оцінки розуміння матеріалу, що вивчається, включають короткі відповіді студентів за певною темою в кінці заняття.

З метою отримання зворотного зв'язку від студентів у режимі реального часу під час лекції викладачі широко використовують онлайн-опитування та роблять паузи після запитання, щоб дати студентам більше часу подумати перед відповіддю.

Широке використання в університетах США, Північної та Західної Європи отримало і так зване досвідне навчання, яке здійснюється через безпосередній досвід студентів, такий як стажування, екскурсії, громадські роботи або дослідницькі проєкти.

Студенти також відпрацьовують навички поведінки в реалістичному контексті за допомогою симуляцій або шляхом виконання певних ролей, працюють над проєктами індивідуально або в групах, що може включати створення продукту, проведення дослідження або вирішення складної проблеми.

Активному навчанню зарубіжних студентів також сприяє диференційований підхід, коли викладач адаптує освітній процес до різноманітних потреб студентів. Це може включати коригування змісту, стилів навчання, матеріалів або методів оцінювання на основі індивідуальної готовності студента. Навчання через безпосередній досвід студентів, такий як екскурсії, стажування або проєкти, також надає широкі практичні можливості (What are the teaching methodologies used in the United States, 2023)

Активному навчанню студентів у провідних університетах світу сприяє і виконання завдання «Пазл» або технологія спільного навчання. Студенти працюють у невеликих групах та вивчають аспект складної теми або розв'язують проблему. Потім їх перегруповують так, щоб кожна нова група складалася зі студентів, які працювали над різними темами, і вони по черзі пояснюють свої висновки чи рішення. Викладачі можуть реалізувати цей метод у групах з високим рівнем розвитку, порушуючи різні проблеми та пропонуючи студентам формувати нові групи, просто повертаючись до тих, хто стоїть позаду них.

Доцільно звернути увагу й на те, що зарубіжні фахівці (D. Reed, H. Rimel, A. Hallett) з метою організації активного навчання в університетах пропонують навчати студентів веденню нотаток під час лекції. Викладачі відзначають, що велика кількість студентів не мають сформованих звичок ведення нотаток (Reed, Rimel & Hallett, 2016). З цією метою викладачам пропонується надавати студентам плани перед заняттям з порожніми полями для їхніх нотаток. Рекомендується заохочувати студентів, коли вони роблять нотатки, робити

записи «своїми словами», а не дослівно, та позначати важливі моменти і ставити запитання (University of Vermont Active Learning, n. d).

В університетах Північної та Західної Європи, як свідчить проведене дослідження, широко використовуються активні методи навчання, такі як: проектне навчання (студенти працюють над довгостроковими проектами, часто у групах, застосовуючи теоретичні знання на практиці), кейс-стаді (студенти аналізують реальні чи вигадані ситуації та пропонують свої рішення), тренінги, рольові та ділові ігри (використовуються для симуляції реальних ситуацій), а також дискусійні – мозкові штурми, дебати та круглі столи, де студенти обговорюють та вирішують проблеми у команді (Kane, 2004; Liu & Breit, 2013; Martella, Schneider, O'Day & Karpicke, 2024; Winkelmes, 2023).

До активних методів навчання у найстаріших університетах Великої Британії – Оксфордському та Кембриджському – належать тьюторіали (індивідуально-групові заняття, що проводяться тьютором не рідше одного разу на тиждень і охоплюють групу студентів до 10 осіб).

З метою організації активного навчання студентів велика увага в університетах Великої Британії приділяється реалізації концепції навчання, поєданого з роботою (Work Based Learning (WBL)). Зазначена концепція поєднує навчання з трудовою діяльністю на підприємстві в умовах повної або часткової зайнятості, з діяльністю студента як індивідуального підприємця або волонтера.

Важливу роль у цьому процесі виконує тьютор, який консультує студентів. Для успішного навчання студенти активно використовують нові інформаційно-комунікаційні технології, освітні платформи та соціальні мережі.

В університетах Німеччини до методів активного навчання студентів належать: організація самостійної роботи; наставництво, коли викладач читає вступну лекцію, а потім дає групам завдання, студенти в даному випадку освоюють матеріал самостійно і допомагають один одному, а викладач виступає в ролі наставника; дискусії, постановка проблемних питань; «мозкова атака», групова робота та інші.

Узагальнення науково-педагогічних матеріалів приводить до висновку, що у Франції широкого поширення набула така форма організації навчання, як дистанційне навчання. Для викладу теоретичного матеріалу проводяться відеолекції та мультимедіалекції. Серед Європейських країн Франція є лідером щодо активного використання у вищій освіті інформаційно-комунікаційних технологій. У зазначеній країні створено спеціальний комітет із впровадження цих технологій та Віртуальні Тематичні Університети, активно розвивається освітнє Web телебачення, яке здійснює безкоштовну трансляцію матеріалів, запропонованих університетами та дослідницькими центрами.

До активних методів навчання, які широко використовуються в університетах Франції, можна віднести: метод проєктного навчання, що дозволяє поєднувати роботу в невеликих групах із самостійною діяльністю студентів, асоціативний метод (дозволяє встановити взаємозв'язок між певними поняттями, фактами, подіями, що сприяє розширенню творчої активності студентів, більш глибокому засвоєнню матеріалу), метод прецеденту (метод вирішення проблеми, ґрунтуючись на минулому досвіді, використовуючи попередні прецеденти), навчання за допомогою телеконференцій.

До методів активного навчання, що найчастіше використовуються в університетах Швеції належать: керована групова дискусія, дебати, лекції удвох, колаборативне (спільне) навчання, в основі якого лежить тісна взаємодія між студентами та викладачем.

Обговорення. Для схарактеризованих нами методів активного навчання студентів в університетах Північної та Західної Європи, Сполучених Штатів Америки притаманна співзвучність отриманих результатів із висновками українських науковців (Н. Абашкіна, Н. Авшенюк, Т. Данилишина, Н. Карпенко, Л. Козак, Т. Кучай, В. Лунячек, Л. Пуховська, С. Сисоєва та інші).

Висновки. Отже, як свідчить проведене дослідження, університети Північної та Західної Європи використовують такі методи активного навчання, як-от: проблемно-орієнтоване навчання, організація тематичних досліджень та навчання на основі викликів, які сприяють активному залученню студентів до роботи на заняттях через співпрацю та розвивають критичне мислення.

В університетах США широко використовуються інтерактивні методи навчання, які вимагають практичного застосування знань. До таких методів належать: лекції, семінари, групові дискусії, лабораторні та студійні роботи, письмові завдання, презентації, проміжні тести, фінальні іспити та активна участь студентів у заняттях.

Зокрема, на лекціях і семінарах велика увага приділяється участі студентів в обговореннях. З метою організації активного навчання студенти часто працюють над проєктами у групах, презентують свої проєкти, готують та оцінюють есе.

Інші види робіт включають організацію стажування, проведення екскурсій, використання інтерактивних лекцій з проведенням опитування та спільних проєктів.

ЛІТЕРАТУРА:

Active Learning (n. d.). URL: <https://teaching.berkeley.edu/teaching-strategies/teaching-your-course/active-learning>

- Active Learning Strategies for Interactive Lecture (n. d.). URL: <https://teaching.unl.edu/resources/interactive-lecture/>
- Aflalo, E. (2018). Students generating questions as a way of learning. *Active Learning in Higher Education*, 22(1), 63-75. DOI: [10.1177/1469787418769120](https://doi.org/10.1177/1469787418769120)
- Barkley, E. F. (2009). Student engagement techniques: A handbook for college faculty.
- Canning, E. A. & et al. (2019). "STEM faculty who believe ability is fixed have larger racial achievement gaps and inspire less student motivation in their classes." *Science Advances*, 5(2) DOI: [10.1126/sciadv.aau4734](https://doi.org/10.1126/sciadv.aau4734)
- Ciobanu, N. R. (2018). Active and participatory teaching methods. *European Journal of Education*, 1(2), 69. DOI: [10.26417/ejed.v1i2.p69-72](https://doi.org/10.26417/ejed.v1i2.p69-72)
- Freeman, S. & et al. (2014). "Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics." *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111: 8410-8415. doi.org/10.1073/pnas.1319030111
- Hiep, P. H. (2000). Traditional versus modern teaching methods. *Teacher's Edition*, 2, 20-24.
- John, Wiley, Sons, Chuang, T. Y., Martin, K. C. & Lin, Y. L. (2021). The Impact of Game Playing on Students' Reasoning Ability, Varying According to Their Cognitive Style. *Educational Technology & Society*, 24(3), 29-43. URL: <https://web.p.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=ea47a155-e11e4ad2-941c-93ac31e90c86%40redis>
- Kane, L. (2004). Educators, learners and active learning methodologies. *International Journal of Lifelong Education*.
- Liu, S. & R., Breit (2013). "Empowering and Engaging Students in Learning Research Methods." *Education Research and Perspectives*, 40(1): 150-168.
- Martella, A. M., Schneider, D. W., O'Day, G. M. & Karpicke, J. D. (2024). Investigating the intensity and integration of active learning and lecture. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 13(3), 354-369. DOI: [10.1037/mac0000160](https://doi.org/10.1037/mac0000160)
- Reed, D. K., Rimel, H. & Hallett, A. (2016). Note-Taking Interventions for College Students: A Synthesis and Meta-Analysis of the Literature. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 9(3), 307-333. DOI: [10.1080/19345747.2015.1105894](https://doi.org/10.1080/19345747.2015.1105894)
- Theobald, E. J. & et al. (2020). "Active learning narrows achievement gaps for underrepresented students in undergraduate science, technology, engineering, and math." *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 117 (12): 6476-6483. DOI: [10.1073/pnas.1916903117](https://doi.org/10.1073/pnas.1916903117)
- University of Vermont Active Learning (n. d.). URL: <https://www.uvm.edu/ctl/active-learning>
- Use of Active Teaching Methods (2021) URL: <https://euas.eu/download.php?t=pi&fi=p1gfnjpcbn1o441e84doj1t341slj4.pdf>
- What are the teaching methodologies used in the United States? (8 Dec 2023) URL: <https://www.talzent.com/2023/12/08/teaching-methodologies-followed-in-the-us-2/>
- Winkelmes, M. A. (2023). Introduction to transparency in learning and teaching. *Perspectives in Learning*, 20(1), 2. URL: csuepress.columbusstate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1213&context=pil
- Сисоєва С., Козак Л. Особливості навчання бакалаврів у провідних країнах світу. Неперервна освіта: зарубіжний досвід. № 1-2 (50-51). 2017. С. 99 – 108.

REFERENCES:

- Active Learning (n. d.). URL: <https://teaching.berkeley.edu/teaching-strategies/teaching-your-course/active-learning>
- Active Learning Strategies for Interactive Lecture (n. d.). URL: <https://teaching.unl.edu/resources/interactive-lecture/>
- Aflalo, E. (2018). Students generating questions as a way of learning. *Active Learning in Higher Education*, 22(1), 63-75. DOI: [10.1177/1469787418769120](https://doi.org/10.1177/1469787418769120)
- Barkley, E. F. (2009). Student engagement techniques: A handbook for college faculty.

- Canning, E. A. & et al. (2019). "STEM faculty who believe ability is fixed have larger racial achievement gaps and inspire less student motivation in their classes." *Science Advances*, 5(2) DOI: [10.1126/sciadv.aau4734](https://doi.org/10.1126/sciadv.aau4734)
- Ciobanu, N. R. (2018). Active and participatory teaching methods. *European Journal of Education*, 1(2), 69. DOI: [10.26417/ejed.v1i2.p69-72](https://doi.org/10.26417/ejed.v1i2.p69-72)
- Freeman, S. & et al. (2014). "Active learning increases student performance in science, engineering, and mathematics." *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 111: 8410-8415. doi.org/10.1073/pnas.1319030111
- Ніп, Р. Н. (2000). Traditional versus modern teaching methods. *Teacher's Edition*, 2, 20-24.
- John, Wiley, Sons, Chuang, T. Y., Martin, K. C. & Lin, Y. L. (2021). The Impact of Game Playing on Students' Reasoning Ability, Varying According to Their Cognitive Style. *Educational Technology & Society*, 24(3), 29-43. URL: <https://web.p.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=ea47a155-e11e4ad2-941c-93ac31e90c86%40redis>
- Kane, L. (2004). Educators, learners and active learning methodologies. *International Journal of Lifelong Education*.
- Liu, S. & R., Breit (2013). "Empowering and Engaging Students in Learning Research Methods." *Education Research and Perspectives*, 40(1): 150-168.
- Martella, A. M., Schneider, D. W., O'Day, G. M. & Karpicke, J. D. (2024). Investigating the intensity and integration of active learning and lecture. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 13(3), 354-369. DOI: [10.1037/mac0000160](https://doi.org/10.1037/mac0000160)
- Reed, D. K., Rimel, H. & Hallett, A. (2016). Note-Taking Interventions for College Students: A Synthesis and Meta-Analysis of the Literature. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 9(3), 307-333. DOI: [10.1080/19345747.2015.1105894](https://doi.org/10.1080/19345747.2015.1105894)
- Sysoieva, S. & Kozak, L. (2017). Osoblyvosti navchannia bakalavriv u providnykh krainakh svitu. [Features of bachelor's degree programmes in leading countries around the world]. *Neperervna osvita: zarubizhnyi dosvid. 1-2 (50-51)*. 99 – 108. (in Ukrainian).
- Theobald, E. J. & et al. (2020). "Active learning narrows achievement gaps for underrepresented students in undergraduate science, technology, engineering, and math." *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* 117 (12): 6476-6483. DOI: [10.1073/pnas.1916903117](https://doi.org/10.1073/pnas.1916903117)
- University of Vermont Active Learning (n. d.). URL: <https://www.uvm.edu/ctl/active-learning>
- Use of Active Teaching Methods (2021) URL: <https://euas.eu/download.php?t=pi&fi=plgfnjpcbn1o441e84doj1t341slj4.pdf>
- What are the teaching methodologies used in the United States? (8 Dec 2023) URL: <https://www.talzent.com/2023/12/08/teaching-methodologies-followed-in-the-us-2/>
- Winkelmes, M. A. (2023). Introduction to transparency in learning and teaching. *Perspectives in Learning*, 20(1), 2. URL: csuepress.columbusstate.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1213&context=pil

Інформація про авторів:

Дейниченко Геннадій Володимирович: ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1016-133X>, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002
e-mail: gdeinic@gmail.com

Information about the authors:

Deinychenko Gennadiy Volodymyrovych: ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1016-133X>, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Mathematics, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Alchevskikh Street, 29, Kharkiv, Ukraine, 61002
e-mail: gdeinic@gmail.com

Дейніченко Тамара Іванівна: ORCID: **Deinichenko Tamara Ivanivna:** ORCID:

<https://orcid.org/0000-0003-4117-1503>,
кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри математики,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, вул.
Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002
e-mail: t.deinic@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-4117-1503>,
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate
Professor, Professor of the Department of
Mathematics, H. S. Skovoroda Kharkiv
National Pedagogical University, Alchevskikh
Street, 29, Kharkiv, Ukraine, 61002
e-mail: t.deinic@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Дейниченко Г. В., Дейніченко Т. І. Використання активних методів навчання студентів в університетах США, Північної та Західної Європи. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2025. № 59. С. 124-134.

DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.08>

Дата надходження статті до редакції: 17.10.2025

Стаття прийнята до друку: 01.11.2025